

ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยจากเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลกของมาเลเซีย

ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
กุมภาพันธ์ 2557

1. บทนำ

นับตั้งแต่เดือนมกราคม ปีพ.ศ.2553 เป็นต้นมา ประเทศอาเซียน 6 ประเทศต้องลดภาษีสินค้าเป็นศูนย์กลางได้แผนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงสินค้าอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูงที่ยังคงมีภาษีต่ำกว่าร้อยละ 5 และหลังจากนั้นอีก 5 ปีข้างหน้าคือสิ้นสุดปี 2557 ตั้งแต่ต้นปี 2558 เป็นต้นไป ประเทศในกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) จะต้องลดภาษีเป็นศูนย์ ขณะเดียวกันอาเซียนเองก็มีแผนที่จะทำเขตการค้าเสรีกับนอกกลุ่มมากขึ้นได้แก่ อาเซียนบวก 3 (จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น) และอาเซียนบวก 6 (จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอินเดีย) ทั้งนี้ พัฒนาการในด้านแนวคิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยผู้นำประเทศอาเซียนได้เห็นชอบให้มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และได้ดำเนินการหลายด้านเพื่อผลักดันการจัดตั้ง AEC โดยมีแนวทางดำเนินงานหนึ่งที่สำคัญ คือการนำร่องการรวมกลุ่ม 11 สาขาสำคัญ ได้แก่ ได้แก่ สาขาเกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว การบิน ต่อมารัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบให้เพิ่มสาขาโลจิสติกส์เป็นสาขาที่ 12

ประเทศมาเลเซียเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ คือ อุตสาหกรรมยางพารา ดังนั้น ประเทศมาเลเซียจึงได้รับหน้าที่เป็นผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ในสาขาผลิตภัณฑ์ยาง หลังจากในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศมาเลเซียลดการปลูกยางพารา และหันไปปลูกปาล์มแทน จึงทำให้พื้นที่การปลูกยางในประเทศมาเลเซียลดลงเรื่อย ๆ (ดังตารางที่ 1) แต่อย่างไรก็ตามจากการที่ราคายางพารามีราคาสูงขึ้นส่งผลให้ ในปัจจุบันมาเลเซียมีการทบทวนนโยบายดังกล่าวและกลับไปส่งเสริมการปลูกยางพาราอีกครั้งหนึ่ง อีกทั้งตั้งเป้าหมายในการเป็นศูนย์กลางยางพาราของโลก (World Rubber Centre) ในปี 2020 (พ.ศ.2563) อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อขึ้นสู่การเป็นผู้นำตลาดยางพารา และเตรียมเป็นศูนย์กลางการซื้อขายยางของโลก โดยการพัฒนามาเลเซียให้เป็นศูนย์กลางระดับโลกของความ เป็นเลิศสำหรับยาง โดยมีแนวทาง คือ (1) เพิ่มราคายางธรรมชาติ รักษาเพดานราคาให้มีเสถียรภาพ (2) เพิ่มปริมาณผลผลิตจาก 1.8 ตันเฮกตาร์ (288 กิโลกรัม/ไร่) เป็น 2.2 ตันเฮกตาร์ (352 กิโลกรัม/ไร่) (3) วางโครงสร้างคณะกรรมการ โดยกำหนดกรอบการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการใช้เทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ เพื่อแปรรูปยางพาราเชิงพาณิชย์เต็มรูปแบบ และ (4) เพิ่มสัดส่วนการผลิตถุงมือยางให้ร้อยละ 65 ของความต้องการทั่วโลก เพื่อก้าวเป็นผู้นำอุตสาหกรรมผลิตถุงมือยางที่มีมูลค่ากว่า 3 แสนล้านบาท ให้ได้ภายในปี 2020 (พ.ศ.2563)

ในปัจจุบันมาเลเซียเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติอันดับ 3 ของโลกรองจากไทยและอินโดนีเซีย และยังคงพึ่งพาการนำเข้ายางชั้น โดยมาเลเซียนำเข้ายางชั้นจากไทยสูงสุด (ตารางที่ 2) เพื่อป้อนโรงงานผลิตโดยเฉพาะการผลิตถุงมือยาง เหตุผลหนึ่งที่มาเลเซียมีการนำเข้ายางชั้นจากไทยสูงเนื่องจากไทยเป็นประเทศที่อยู่ติดกับมาเลเซียในรัฐที่มีอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางจำนวนมาก (เกาะมาลายู) จึงทำให้การขนส่งมีความสะดวกและรวดเร็วกว่าการนำเข้าจาก

เวียดนามหรืออินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามมาเลเซียมีแผนที่ขยายพื้นที่ปลูกยางในช่วงระยะ 10 ปีข้างหน้า โดยเป็นการปลูกทดแทน 250,000 ไร่ และปลูกใหม่อีก 81,250 ไร่ รวมถึงมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตสูงเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นและเพียงพอับความต้องการของอุตสาหกรรมในประเทศ สำหรับในส่วนของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางปลายน้ําของมาเลเซียโดยเฉพาะถุ่มีอย่างนั้น ได้มีการสร้างแบรนด์และเครือข่ายการค้าที่ติดตลาดไปทั่วโลก นอกจากนี้ มาเลเซียยังมีเป้าหมายที่จะพัฒนายางมาเลเซียให้ยั่งยืนเพื่อเอื้อต่อการเป็นภาคการผลิตที่มีรายได้สูง ตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 ที่มาเลเซียได้วางวิสัยทัศน์ที่จะมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงในปี 2020 (พ.ศ.2563) โดยตั้งเป้าหมายให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 6 ต่อปี

จากนโยบายส่งเสริมยางพารา และเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก (World Rubber Center) ของมาเลเซียในปี 2020 ประกอบกับข้อตกลงภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางพารา จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมยางพาราของอาเซียน รวมถึงโลก ทั้งในการด้านการผลิต การค้า การลงทุน ในส่วนของประเทศไทย อุตสาหกรรมยางพาราเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ สร้างรายได้เข้าประเทศจำนวนมาก และไทยเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติอันดับหนึ่งของโลก จึงเป็นการสำคัญยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ อุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียให้เข้าใจทั้งในด้านโครงสร้างและการเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมยางพารา เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียในอนาคต รวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับไทยจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลให้ภาครัฐฯ ประกอบในการกำหนดทิศทางอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศ และเป็นข้อมูลให้ภาคเอกชนในการวางแผนธุรกิจยางพาราต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียและของไทย

- เปรียบเทียบห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียและของไทย ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

การศึกษาห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทยในงานนี้ พบว่า อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ของไทยยังไม่มีคามเข้มแข็งเพียงพอ ไม่สามารถวางแผนการผลิตและการใช้วัตถุดิบต่อเนื่องกันไป ในทางที่จะเพิ่มมูลค่าภายในอุตสาหกรรมแต่ละขั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาภายในเศรษฐกิจต้นน้ำ คือ ด้านประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ยังคงไม่ได้รับการยกระดับตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อศึกษาถึงมูลค่าการผลิตปี 2553 มูลค่ารวมที่ได้คือ 9.63 ล้านบาท โดยเศรษฐกิจต้นน้ำสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตรวมได้ประมาณ 2.93 แสนล้านบาท อุตสาหกรรมกลางน้ำสร้างมูลค่าผลผลิตรวม 3.44 แสนล้านบาท แต่ส่วนใหญ่คือร้อยละ 86.21 ได้จากการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ นั่นคือ ได้ไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ยางพาราปลายน้ําของประเทศคู่ค้า ผลผลิตเพียงร้อยละ 13.79 ของอุตสาหกรรมกลางน้ำเท่านั้นนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มต่อในประเทศ ทำให้ผลิตภัณฑ์ยางพาราปลายน้ําไทยมีมูลค่าผลผลิตรวมประมาณ 3.26 แสนล้านบาท ถือได้ว่าเป็นการลดมูลค่าภายในห่วงโซ่อุปทานลงอย่างน่าเสียดาย

สำหรับในส่วนของการศึกษาห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศมาเลเซีย พบว่า มีการผลิตและการใช้วัตถุดิบอย่างต่อเนื่องจากขั้นต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้วัตถุดิบในขั้นกลางน้ำของมาเลเซียเพื่อนำไปผลิตเป็นสินค้าขั้นปลายน้ํานั้น มีสัดส่วนการนำไปใช้โดยรวม

ร้อยละ 33.70 โดยใช้น้ำยางชั้นมากที่สุด ร้อยละ 85.72 รองลงมา คือ ยางแผ่นรมควัน ร้อยละ 77.77 ส่วนยางแท่ง และยางอื่น ๆ มีสัดส่วนการนำไปใช้ ร้อยละ 16.76 และ 24.35 ตามลำดับ

อีกทั้งยังมีมูลค่าการผลิตในชั้นกลางน้ำเพิ่มขึ้นสูงมากเมื่อเทียบกับมูลค่าชั้นต้นน้ำ โดยมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นถึง 147,375 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 421.9 เมื่อเทียบกับมูลค่าในชั้นต้นน้ำ อย่างไรก็ตาม ผลผลิตที่ได้ภายในประเทศยังคงไม่สามารถตอบสนองอุปสงค์ภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปสงค์ในสินค้าน้ำยางชั้นที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตถุงมือยาง ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น ผู้ประกอบการในมาเลเซียจึงจำเป็นต้องนำเข้าวัตถุดิบชั้นกลางน้ำจากต่างประเทศเข้ามาเพิ่มเพื่อผลิตเป็นสินค้าชั้นปลายน้ำ ซึ่งมูลค่าการใช้วัตถุดิบชั้นกลางน้ำที่มีภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อผลิตสินค้าชั้นปลายน้ำ รวมทั้งสิ้นประมาณ 61,438 ล้านบาท สามารถผลิตเป็นสินค้าชั้นปลายน้ำได้มูลค่ารวม 132,166 ล้านบาท โดยมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 70,728 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 115.12 เมื่อเทียบกับมูลค่าในชั้นกลางน้ำ แสดงให้เห็นว่าประเทศมาเลเซียสามารถเชื่อมโยงการใช้วัตถุดิบภายในประเทศในแต่ละส่วนเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับแต่ละส่วนของอุตสาหกรรมยางพาราภายในประเทศได้ค่อนข้างดี

- **เปรียบเทียบนโยบายของมาเลเซียและของไทย รวมถึงข้อตกลงภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียและของไทย**

เมื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราของไทยที่ผ่านมา กล่าวได้ว่ายังไม่มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาใดที่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะรัฐยังขาดความจริงจังในการดำเนินงาน ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ การใช้งบประมาณเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนด แม้แต่ยุทธศาสตร์ยางพารา (2552-2556) ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาของอุตสาหกรรมยางพาราได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะปัญหาของอุตสาหกรรมต้นน้ำ สังเกตได้จากผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งการแทรกแซงราคาของรัฐบาลเป็นระยะๆ ตามการเรียกร้องนั้น ทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าการบิดเบือนกลไกตลาดและรัฐบาลต้องใช้เงินงบประมาณสูง อีกทั้งเกษตรกรอาจเคยชินกับระบบประชานิยมที่รัฐบาลหยิบยื่นให้ โดยไม่สนใจที่จะปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

ดังนั้นการสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับยางพาราเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยางแบบครบวงจร และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางยางพาราในภูมิภาคอาเซียน จึงควรเน้นการบูรณาการเพื่อนำไปสู่การใช้งานได้จริง ควรมีการทบทวนว่าวิธีการจัดเก็บและการใช้เงินสงเคราะห์การทำสวนยาง (CESS) ว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ และการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างขององค์กร/หน่วยงานที่ดูแลด้านยางพาราให้เป็นหน่วยงานเดียวภายใต้พระราชบัญญัติการยาง จะทำให้การทำงานด้านยางพาราเกิดความเป็นเอกภาพและมีทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราของไทย

ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราภายในประเทศเป็นอย่างมาก โดยได้กำหนดเป้าหมายและการดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงชั้นปลายน้ำด้วยการสอดแทรกสาระสำคัญตามแผนและนโยบายต่างๆ ของประเทศมาเลเซีย ซึ่งอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียกำลังจะก้าวไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมากในภาคเศรษฐกิจของมาเลเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่อุตสาหกรรมยางพาราได้ถูกจัดให้เป็น 1 ใน 12 สาขาเป้าหมายเศรษฐกิจแห่งชาติ (12 National Key Economic Areas : NKEAs) ดังนั้น คณะกรรมการยางมาเลเซีย (Malaysian Rubber Board: MRB) จึงได้เสนอโครงการเป้าหมายในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมยางมาเลเซียเพื่อการเป็นสาขาเป้าหมายเศรษฐกิจแห่งชาติ หรือที่เรียกว่า Entry Point Projects (EPP's) ครอบคลุม 3 ประเด็นที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นน้ำ การเติบโตของผลิตภัณฑ์ชั้นกลางน้ำ และการเติบโตของผลิตภัณฑ์ใหม่ในชั้นปลายน้ำ

เพื่อเพิ่มการผลิต การจ้างงาน และรายได้ในทุกส่วนอุตสาหกรรมยางพาราของมาเลเซียตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการเป็นประเทศที่มีรายได้มากที่สุดในปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ ประเทศมาเลเซียยังมีหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลและสนับสนุนด้านยางพาราในประเทศหลายหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนในการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะเน้นช่วยเหลือภาคเกษตรกรรายเล็กในประเทศ อีกทั้งยังมีหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและดำเนินกิจการด้านยางพาราอีกหลายหน่วยงาน

ส่วนการศึกษาและวิเคราะห์ถึงโครงสร้างการค้ายางพาราของไทย และมาเลเซีย รวมถึงศึกษาการเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างไทยและมาเลเซีย โดยจัดกลุ่มสินค้ายางพาราจากพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์ (Harmonize code) ออกเป็นต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พบว่ายางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยอันดับที่ 3 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.69 ของมูลค่าการส่งออกรวมของไทย ในขณะที่ยางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอันดับที่ 5 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.55 ของมูลค่าการส่งออกรวมของมาเลเซีย ทั้งนี้พบว่าไทยเป็นผู้นำด้านการส่งออกยางพาราของโลก โดยไทยมีส่วนแบ่งการส่งออกร้อยละ 11.35 ในตลาดโลก รองลงไปคือ จีน เยอรมัน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และมาเลเซียซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ในอันดับที่ 7 ในปี 2554 ตามลำดับ

ไทย และ มาเลเซีย ต่างมีสภาพลักษณะเป็นผู้ส่งออกรายพาราที่สำคัญของโลก อย่างไรก็ตามในปัจจุบันไทยมีการส่งออกยางพารามากกว่ามาเลเซีย 2.05 เท่า และมีการนำเข้ายางพาราน้อยกว่ามาเลเซีย 0.37 เท่า ในภาพรวมทั้งไทยและมาเลเซียต่างได้ดุลทางการค้าในส่วนของสินค้ายางพารา ไทยส่งออกรายพาราส่วนใหญ่ในรูปของสินค้ากลางน้ำ ส่วนสินค้าที่มาเลเซียส่งออกส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากอดีตที่เคยส่งออกสินค้าปลายน้ำเป็นส่วนใหญ่ เป็นการส่งออกสินค้ากลางน้ำเช่นเดียวกับไทย และสินค้ากลางน้ำที่สำคัญในการส่งออกของทั้งสองประเทศในปัจจุบันคือยางแท่ง ด้านการนำเข้าไทยมีการนำเข้าสินค้าปลายน้ำ ในขณะที่มาเลเซียนำเข้าสินค้ากลางน้ำเป็นสำคัญ

มาเลเซียเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของไทยโดยไทยส่งออกไปมาเลเซียเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.21 ของการส่งออกยางพารารวมของไทย สินค้าส่งออกที่ไทยส่งออกส่วนใหญ่ร้อยละ 85.9 เป็นการส่งออกสินค้ากลางน้ำ โดยเฉพาะน้ำยางชั้นในทางกลับกันมาเลเซียส่งออกมาไทยน้อยมากเพียงร้อยละ 0.88 ของมูลค่าการส่งออกยางพารารวมของมาเลเซีย โดยสินค้าที่ส่งออกมาไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าปลายน้ำร้อยละ 93.33 ซึ่งส่วนใหญ่คือยางล้อยานพาหนะ และถุงมือยาง

3. แนวโน้มและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทย ในปี พ.ศ. 2563 จากแผนการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลกของมาเลเซีย

การวิเคราะห์แนวโน้มและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทย ในปี พ.ศ. 2563 จากแผนการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลกของมาเลเซีย โดยใช้แบบจำลองสมการหลายชั้น (Simultaneous Equation Models) เพื่อจำลองสถานการณ์อุตสาหกรรมยางพาราของโลก ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับไทยและมาเลเซีย โดยทำการคาดการณ์ทิศทางอุตสาหกรรมยางพาราไทย และมาเลเซีย กรณีภายใต้สถานการณ์ทั่วไป เปรียบเทียบกับกรณีที่มาเลเซียบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่าหากมาเลเซียเพิ่มการผลิตยางพาราเป็น 2,000 พันตัน และครองตลาดส่งออกถุงมือยางโลกร้อยละ 65.00 บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จะส่งผลให้ ในปี พ.ศ. 2563 ไทยจะมีการผลิตยางพาราลดลง 298 พันตัน โดยไทยจะผลิตยางพารา 4,494 พันตัน จากที่ไทยควรจะผลิตได้ถึง 4,792 พันตัน นอกจากนี้ไทยจะมีการใช้น้ำยางชั้นภายในประเทศเพียง 59 พันตัน จากที่ควรจะใช้ 138 พันตัน หรือ ลดลง 79 พันตัน เนื่องจากไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดถุงมือยาง ดังนั้นจึงมีความต้องการใช้น้ำยางชั้นในประเทศลดลง ขณะเดียวกันการส่งออกน้ำยางชั้นของไทยไปมาเลเซียจะลดลง 27 พันตัน โดยคาดว่าไทยจะสามารถส่งออกน้ำยางชั้นไปมาเลเซียได้เพียง 514 พันตัน จากที่

ควรจะได้ 540 พันตัน ด้านการผลิตถุงมือยางของไทยจะกระทบมาก ส่งผลให้การผลิตถุงมือยางลดลง 2,531,441 พันคู่ โดยไทยจะผลิตเพียง 5,485,704 พันคู่ จากที่ควรจะได้ผลิต 8,017,145 พันคู่

อย่างไรก็ตามหากมาเลเซียบรรลุเป้าหมายนโยบายการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก (World Rubber Center) ในปี 2563 จริง คาดว่าจะกระทบต่อการผลิตถุงมือยางของไทยมาก โดยการผลิตถุงมือยางจะลดลงร้อยละ 31.50 กระทบด้านการผลิตยางพาราของไทยร้อยละ 6.22 โดยในปี 2563 ไทยจะผลิตยางพาราเพียง 4,494 พันตัน จากที่ไทยควรจะได้ผลิตได้ถึง 4,792 พันตัน ทั้งนี้จะกระทบต่อการบริโภคน้ำยางข้นภายในประเทศของไทยร้อยละ 57.30 โดยไทยจะมีบริโภคน้ำยางข้นเพียง 59 พันตัน จากที่ควรบริโภค 138 พันตัน นอกจากนี้การส่งออกน้ำยางข้นของไทยไปมาเลเซียจะลดลงร้อยละ 4.92 โดยคาดว่าจะไทยจะสามารถส่งออกน้ำยางข้นไปมาเลเซียได้เพียง 514 พันตัน จาก ที่ควรจะได้ 540 พันตัน

4. สรุปข้อเสนอแนะ/แนวทางการเตรียมความพร้อมจากแผนการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลกของมาเลเซีย และเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

จากปัญหาอุปสรรคของอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทย ทำให้เกิดประเด็นข้อเสนอแนะ/แนวทางการเตรียมความพร้อมจากแผนการเป็นศูนย์กลางยางพาราโลกของมาเลเซีย และเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนสัดส่วนการใช้ยางธรรมชาติภายในประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากการใช้ยางธรรมชาติภายในประเทศเพียงแค่ประมาณ 13% ของการผลิตทั้งหมด อีกประมาณ 87% เป็นการส่งออก เพื่อเป็น World Rubber Hub ต้องควบคุมโซนการเพาะปลูก เพื่อแก้ไขการใช้นโยบายแทรกแซงซ้ำซาก
2. ผลกระทบหลังเปิด AEC คือ ปริมาณอุปทานยางพาราที่เพิ่มมากขึ้น และจะมีผลต่อการตกต่ำของราคา ควรคิดหายุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์มาสนับสนุนการผลิตกลางน้ำ ปลายน้ำ และควบคุมต้นน้ำ เพื่อไม่ให้ผลผลิตต้นน้ำมากเกินไป พร้อมกับหันมาส่งเสริมเรื่องคุณภาพน้ำยางพารา
3. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม (Cluster) ยางทั้งต้นน้ำ-กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อเสริมกิจการซึ่งกันและกันอย่างครบวงจรซึ่งจะทำให้ราคายางมีเสถียรภาพขณะเดียวกันทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการแปรรูปน้ำยาง
4. ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงสายพันธุ์ และสารเคมี เพื่อจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต
5. การสนับสนุนการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆ รวมทั้งธุรกิจให้บริการ สมาคมการค้า สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยพัฒนา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน
6. เสริมสร้างนวัตกรรมร่วมกันในกลุ่มอุตสาหกรรม
7. แสวงหาตลาดและลูกค้ากลุ่มเป้าหมายใหม่ ควบคู่ไปกับการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคู่แข่ง และคู่ค้าอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย
8. ภาครัฐและ BOI จะต้องส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมปลายน้ำ ที่มีการใช้น้ำยางเป็นวัตถุดิบปริมาณมาก โดยเฉพาะล้อยาง และถุงมือยาง

9. ค้นคว้าวิจัยผลิตภัณฑ์ปลายน้ำสำหรับอุตสาหกรรมยาง และการมีงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาแปรรูปน้ำยางไปสู่อุตสาหกรรมใหม่

10. บริหารจัดการเงินสะสมกองทุนส่งออกยางพารา (CESS) อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการวิจัยด้านการพัฒนา ยางให้เหมาะสมจากผลิตภัณฑ์ที่มี เช่น ล้อยาง ถู่มือยาง และการพัฒนาคุณภาพของอุตสาหกรรม

11. ไทยควรผลักดันให้มีการกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เพื่อป้องกันการถูก NTB หรือการถูกแย่งตลาดใน อนาคต

12. ควบคุมราคายางให้เหมาะสมเพื่อจูงใจให้เกิดการแปรรูปยางขึ้นไปสู่อุตสาหกรรมแปรรูปและผลิตภัณฑ์ยาง เพราะหากราคายางกลางน้ำสูงเกินไป ผู้ผลิตปลายน้ำอาจไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้